

بسم الله الرحمن الرحيم

سخن آغازین

فکر نگهداری و پرورش حیوانات، نیاز به علوفه و شرایط طبیعی مساعد برای دام نظیر؛ اقلیم مناسب، آب و مرتع کافی به صورت فصلی پدیده کوچ را بوجود آورده است.

به طور کلی سابقه کوچ نشینی در ایران به بیش از ۸ هزار سال پیش می‌رسد و آثار به دست آمده در جنوب غربی ایران مؤید این امر است، ولی نباید فراموش نمود که قدمت کوچ نشینی در مناطق مختلف جهان متفاوت است. با توجه به موقعیت جغرافیایی و خصوصیات طبیعی و اکولوژیک حاکم بر کشور، ایران سرزمینی است که با کوچ-نشینی آشنا بوده و علیرغم کاهش تعداد آنها در مقایسه با جمعیت یکجانشین روستایی و شهری، در طول تاریخ کشور، هنوز جامعه کوچ‌نشینی به عنوان سومین جامعه مهم در کنار روستاییان و شهرنشینان به شمار می‌رود و اقتصاد منحصر به خود و جدای از آنها را دارا است. در حالت کلی زندگی کوچ نشینی به اشکال مختلف در تمام نواحی ایران دیده می‌شود. زیرا موقعیت مکانی این کشور و شرایط جغرافیایی طبیعی نظیر؛ تنوع اقلیمی و ناهمواری ها این امکان را جهت کوچ نشینی مهیا می‌سازد.

قلمروهای جغرافیایی عمده کوچ‌نشینی در ایران اغلب در سراسر غرب، شمال غرب، شمال شرق، جنوب و جنوب شرقی و برخی نواحی مرکزی ایران پیرامون کویرها و بیابان‌ها می‌باشند.

با عنایت به انجام سرشماری‌های اجتماعی و اقتصادی عشایر کوچنده کشور در طی سال‌های ۱۳۶۶، ۱۳۷۷ و ۱۳۸۷ و در شرایط کنونی کوچ‌نشینان در قالب ۹۶ ایل، ۵۴۷ طایفه مستقل، ۲۲۲،۶۶۰ خانوار و ۱،۱۸۶،۸۳۰ نفر جمعیت و به غیر از استان کردستان در تمامی استان‌های کشور توزیع شده‌اند و براساس تقسیمات کشوری و نتایج آخرین سرشماری اجتماعی اقتصادی عشایر کوچنده در سال ۱۳۸۷ تقریباً در ۹۶/۸ درصد استان‌ها و ۸۵ درصد شهرستان‌های کشور پراکنده شده‌اند که در قالب مقاله‌های علمی و با موضوع قلمرو جغرافیایی کوچ نشینان ایران در شماره جاری و شماره‌های آتی به آنها پرداخته خواهد شد.

نشریه " مطالعات برنامه‌ریزی قلمرو کوچ نشینان " که با صاحب امتیازی انجمن علمی جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی ایران فعالیت خود را به صورت دو فصلنامه و در قالب تفاهم نامه با گروه مهندسی مشاور آبادگران شهر و روستا از اسفندماه سال ۱۳۹۹ آغاز نموده است، به عنوان اولین نشریه علمی بین رشته‌ای و با مشارکت متخصصین و صاحب نظران این حوزه و با هدف انتشار نتایج تحقیقات و پژوهش‌های مطالعات برنامه‌ریزی قلمرو کوچ‌نشینان برای کمک علمی و دستیابی به توسعه زندگی کوچ نشینان در قالب جامعه عشایری و توسعه قلمرو پراکنش جغرافیایی آنها در کنار جوامع روستایی و شهری منتشر می‌شود.

بنابراین نشریه از مقاله‌های علمی پژوهشی که در زمینه قلمرو کوچ نشینان در مقیاس ملی، استانی و محلی در ابعاد محیطی- اکولوژیک، اجتماعی- فرهنگی، اقتصادی، نهادی، مدیریتی و کالبدی- فضایی پراکنش جغرافیایی کوچ نشینان استقبال نموده و به دنبال آن است تا در تمامی مطالعات و برنامه‌ریزی‌های توسعه ملی، منطقه‌ای، ناحیه‌ای و در چارچوب استانی، شهرستانی و بخشی و نیز روستایی و شهری کوچ نشینان نیز در کنار جوامع روستایی و شهری مورد مطالعه و برنامه‌ریزی قرار گیرند. همچنین انتشار نشریه تخصصی در زمینه کوچ نشینان و قلمرو جغرافیایی آنها زمینه آموزش و پژوهش هر چه بیشتر در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی را جهت هدایت دانشجویان و بویژه در مقاطع تحصیلات تکمیلی (کارشناسی ارشد، دکتری و پسا دکتری) به این سمت فراهم نمایند.

بر این اساس مهمترین زمینه‌های موضوعی و اولویت‌های انتشار مقاله در نشریه "مطالعات برنامه‌ریزی قلمرو کوچ‌نشینان" و در تمامی رشته‌های دانشگاهی مرتبط اعم از جغرافیا، محیط زیست، شهرسازی، معماری، جامعه-شناسی، دامپزشکی، کشاورزی، منابع طبیعی و ... عبارتند از:

- مطالعات برنامه‌ریزی محیطی - اکولوژیک قلمرو کوچ‌نشینان
- مطالعات برنامه‌ریزی اجتماعی - فرهنگی قلمرو کوچ‌نشینان
- مطالعات برنامه‌ریزی تاریخی - سیاسی قلمرو کوچ‌نشینان
- مطالعات برنامه‌ریزی اقتصادی قلمرو کوچ‌نشینان
- مطالعات برنامه‌ریزی نهادی - مدیریتی قلمرو کوچ‌نشینان
- مطالعات برنامه‌ریزی کالبدی - فضایی قلمرو کوچ‌نشینان
- مطالعات مسائل و مشکلات محوری برنامه‌ریزی و توسعه قلمرو کوچ‌نشینان با رویکرد توسعه پایدار
- مطالعات موانع کلیدی برنامه‌ریزی و توسعه قلمرو کوچ‌نشینان با رویکرد توسعه پایدار
- مطالعات عوامل داخلی و عوامل خارجی مؤثر در برنامه‌ریزی توسعه قلمرو کوچ‌نشینان
- مطالعات عوامل پیش برنده و عوامل بازدارنده مؤثر در برنامه‌ریزی توسعه قلمرو کوچ‌نشینان
- مطالعات قابلیت‌ها، توان‌ها، ظرفیت‌ها و مزیت‌های برنامه‌ریزی توسعه قلمرو کوچ‌نشینان
- مطالعات محدودیت‌ها و تنگناهای برنامه‌ریزی و توسعه قلمرو کوچ‌نشینان
- مطالعات راهبردها و راهکارها و پیشنهادهای پژوهشی و کاربردی و اجرایی توسعه قلمرو کوچ‌نشینان

از همه استادان، صاحب‌نظران، پژوهشگران، دانش‌آموخته‌گان و دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته‌های مرتبط با حوزه مطالعات برنامه‌ریزی کوچ‌نشینان جهت ارسال مقالات؛ بنیادی، مروری و بویژه پژوهشی دعوت می‌گردد.

دکتر نصراله مولائی‌هشجین

تابستان ۱۴۰۰

مدیر مسئول نشریه مطالعات برنامه‌ریزی قلمرو کوچ‌نشینان